

Materiał ćwiczeniowy zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia diagnozy.

Materiał ćwiczeniowy chroniony jest prawem autorskim. Materiału nie należy powielać ani udostępniać w żadnej formie (w tym umieszczać na stronach internetowych szkoły) poza wykorzystaniem jako ćwiczeniowego/diagnostycznego w szkole.

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MATERIAŁ ĆWICZENIOWY Z HISTORII

POZIOM PODSTAWOWY

STYCZEŃ 2013

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera 24 stron (zadania 1. – 34.). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Czas pracy:

120 minut

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

Zadanie 1. (3 pkt)

Tekstom umieszczonym w tabeli przyporządkuj właściwe nazwy religii, wybrane spośród podanych.

religia starożytnego Rzymu, buddyzm, chrześcijaństwo, religia starożytnego Egiptu

Teksty źródłowe	religia
1. [...] otaczają pewne zwierzęta wciąż szczególnie, i to nie tylko za ich życia, lecz również po śmierci; zwłaszcza koty, ichneumony [mangusty], psy, sępy, ibisy, wilki, krokodyle i jeszcze inne. [...] Gdy święte zwierzę umiera, owijają je w delikatne płótno lniane, płacząc biją się po piersi i zanoszą padlinę do miejsc balsamowania.	
2. Ale w wyrokach Przeznaczenia, jak sądzę, nieuniknione było powstanie tak ogromnego miasta i początek państwa największego po bogów potędze: Westalka zgwałcona przemocą powiła bliźnięta, a za ojca potomstwa o niepewnym pochodzeniu, [...] podała Marsa.	
3. Ona [dusza] się nie rodzi, ona nie umiera; nigdy nie została zrodzona i nigdy odrodzić się nie może; bez początku, bez końca, wieczna, prastara, ona nie umiera, gdy ciało zabite zostaje. [...] jako się porzuca stare ubranie, by nowe przyodziać, tak samo dusza porzuca stare ciało, by oblec się w nowe.	

[w:] *Od Hammurabiego do Fukuyamy*, oprac. D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, t. I, Gdańsk 1999, s. 30; M. Węcowski, *Starożytność [...]*, t. 1, Warszawa 1999, s. 58; J. Tazbirowa, E. Wipszycka, *Historia. Starożytność*, Warszawa 1989, s. 51.

Zadanie 2. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

Platon, *Obrona Sokratesa*

Toteż nawet ... gdybyście mi ... powiedzieli: Sokratesie my teraz nie posłuchamy Anytosa [jeden z oskarżycieli], tylko cię uwolnimy, pod tym jednakże warunkiem, abyś się nigdy więcej takimi poszukiwaniami nie bawił [...] dalej, a jeśli cię znowu na tej robocie schwytano, to zginiesz ... to bym wam odpowiedział, że posłucham boga raczej aniżeli was i póki mi tchu starczy, [...] nie przestanę [...] pokazywać drogę każdemu, kogo tylko spotkam, mówiąc, jak to zwykle, że ty mężu zacny, obywatelem będąc Aten, [...] nie wstydzisz się dbać i troszczyć o pieniądze [...], a o sławę, o cześć, o rozum i prawdę, i o duszę, żeby była jak najlepsza, [...].

[w:] *Od Hammurabiego do Fukuyamy*, oprac. D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, t. I, Gdańsk 1999, s. 23-24.

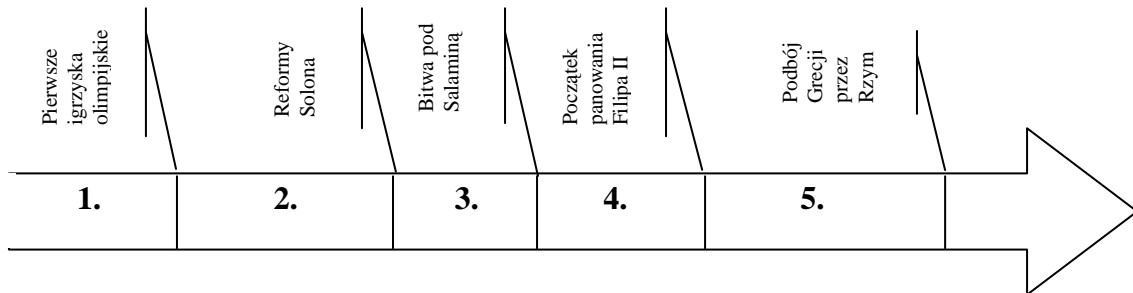
A. Podaj formę działalności, za wykonywanie której Sokratesowi groziła kara.

.....

B. Podkreśl zdanie, które dotyczy Sokratesa.

1. Twórca systemu filozofii idealnej.
2. Usystematyzował ustroje polityczne.
3. Autor słów: „wiem, że nic nie wiem”.
4. Jeden z jońskich filozofów przyrody.

C. Uzupełnij zdanie.

Okres, w którym Sokrates działał w Atenach oznaczony został na osi czasu cyfrą

Zadanie 3. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę. Obok podanych kompetencji urzędników republikańskiego Rzymu wpisz nazwę urzędu.

	Nazwa urzędu
1. Miał prawo weta wobec uchwał senatu i postanowień innych urzędników, które uznał za szkodliwe dla plebsu.	
2. Wybierany na jeden rok, zajmował się bezpieczeństwem publicznym, porządkiem w mieście oraz organizacją igrzysk.	
3. Wyznaczany przez konsula na okres 6 miesięcy w wypadku zagrożenia miasta; dysponował pełnią władzy cywilnej i wojskowej.	

Zadanie 4. (6 pkt)

Uzupełnij tabelę dotyczącą pojęć wywodzących się ze starożytności.

Rodowód pojęcia	Pojęcie	Wyjaśnienie
1.	2.	3. Wygrana osiągnięta nadmiernym kosztem, przy dużych stratach.
4.	5. wrócić na tarczy	6.
7. Zostało wprowadzone przez Drakona, pierwszego prawodawcę Aten w 621 r. p.n.e.	8.	9.

Zadanie 5. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Ród [...], z którego Frankowie zwykli byli sobie wybierać królów, na pozór trwał aż do Childeryka; on bowiem na rozkaz papieża Stefana złożony został z godności, ostrzyżony i zamknięty w klasztorze. Chociaż dopiero na nim ród ten wygasł, w rzeczywistości jednak od dawna nie miał żadnej siły i błyszczał tylko czczym tytułem królewskim.

Skarb i rządy państwem należały do przełożonych pałacu, [...], którzy posiadali najwyższą władzę. Królowi nie pozostało nic więcej jak zadowolić się samym tytułem, nosić długie włosy i niestrzyżoną brodę, zasiadać na tronie i udawać panującego; [...].

Poza bezużytecznym mianem króla i niepewnym utrzymaniem, [...] jedyną jego własnością była posiadłość ziemską przynosząca bardzo mały dochód; i sam tam mieszkał, i żywił z tego nieliczną czeladź.

[w:], *Od Hammurabiego do Fukuyamy*, oprac. D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, t. I, Gdańsk 1999, s.51.

A. Podaj nazwę dynastii, której rządy zostały opisane w tekście.

.....

B. Wymień zewnętrzne oznaki władzy wczesnośredniowiecznych królów.

.....

C. Podaj stosowaną w historiografii nazwę urzędników, którzy zostali nazwani w tekście „przełożonymi pałacu”.

.....

Zadanie 6. (2 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy rozstrzygnij, czy zapis Galla Anonima jest zgodny z rzeczywistością. Odpowiedź uzasadnij.

Nestor, *Powieść minionych lat*

Roku 6545 [1037]. Założył Jarosław gród wielki, w którym to grodzie jest Złota Brama; założył też cerkiew Świętej Sofii, metropolię, a potem cerkiew na Złotej Bramie [...]. I za niego poczęła wiara chrześcijańska krzewić się i rozszerzać, i mnisi poczęli mnożyć się, i monastery pojawiać się.

Anonim zwany Gallem, *Kronika polska*

[...] król Bolesław najechał z wielką siłą królestwo Rusinów, a gdy ci usiłowali zrazu stawić mu zbrojny opór, ale nie odważyli się na stoczenie bitwy, rozpędził ich przed sobą jak wichurę kurzawę. Nie opóźniał jednak swego pochodu natychmiastowym zajmowaniem miast i gromadzeniem łupów, [...] lecz pospieszył na Kijów, stolicę królestwa [...]. Bolesław bez oporu wkroczył do wielkiego i bogatego miasta i dobywszy z pochew miecza uderzył nim w Złotą Bramę [...].

[w:] *Wiek V-XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 95; Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1989, s. 23-24.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (2 pkt)

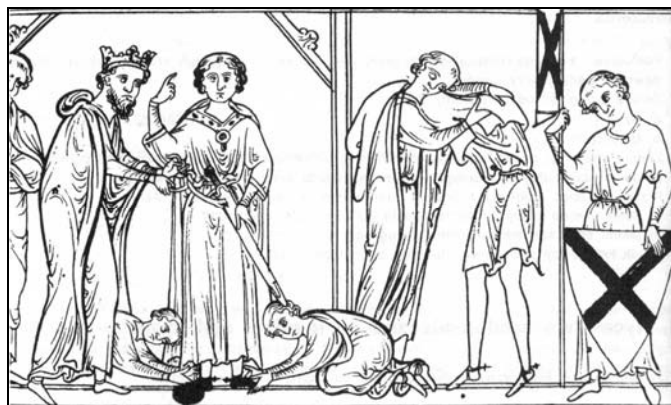
Spośród niżej zamieszczonych ilustracji zaznacz znakiem X tę, która przedstawia inwestyturę duchowną, a następnie uzasadnij swój wybór.

1.

2.

3.

4.

[w:] H. Manikowska, J. Tazbirowa, *Historia. Średniowiecze*, Warszawa 1998, s. 32, 84, 94, 95.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (4 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Opis okoliczności koronacji	Władca
1. [...], cieszący się ogromnym poważaniem arcybiskup gnieźnieński Jakub Świnka [...] namaszcza i wynosi wymienionego księcia [...] na króla, a jego żonę, księżnę Ryksę, na królową Polski [...]. W ten sposób zatem przywrócono Polsce za Bożą pomocą berło królewskie i zaszczytną godność króla, których była pozbawiona niemal przez dwieście lat.	
2. [...] zjechały się wszystkie stany koronne, tak duchowne, jako i świeckie, na dzień naznaczony [...] pod Warszawą u wsi Kamienia. [...] Kompetitorów [ubiegających się o tron] acz wiele było, ale ci się na placu tylko ostali: Henryk brat króla francuskiego, Ernest arcyksiążę rakuski, Jan III król szwedzki, moskiewski. [...] kazali mu [arcybiskupowi] mianować wszyscy [...] księżę andegaweńskiego królem polskim.	

[w:] *Od Hammurabiego do Fukuyamy*, oprac. D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, t. I, Gdańsk 1999, s. 185; *Wiek XVI-XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 104-105.

A. Wpisz do tabeli imiona władców, których dotyczą oba teksty.

B. Porównaj oba teksty i wyjaśnij różnicę dotyczącą procedury wyboru władcy Polski.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Władysław przeto, nie poruszony łzami braci ani usilnymi prośbami dostojników, gromadzi wojsko tak z Rusi, jak też z innych sąsiednich stron i najpierw zmusza do ucieczki z ziemi sandomierskiej Henryka, a następnie Bolesława z Mazowsza i innych ziem i niegodziwie zajmwszy prawie wszystkie ich posiadłości zamierza ich na wszelki sposób wydziedziczyć.

[w:] *Wielka historia Polski*, t. II, Kraków 1999, s. 143.

A. Podaj przydomek Władysława, którego działania zostały przedstawione w tekście.

.....

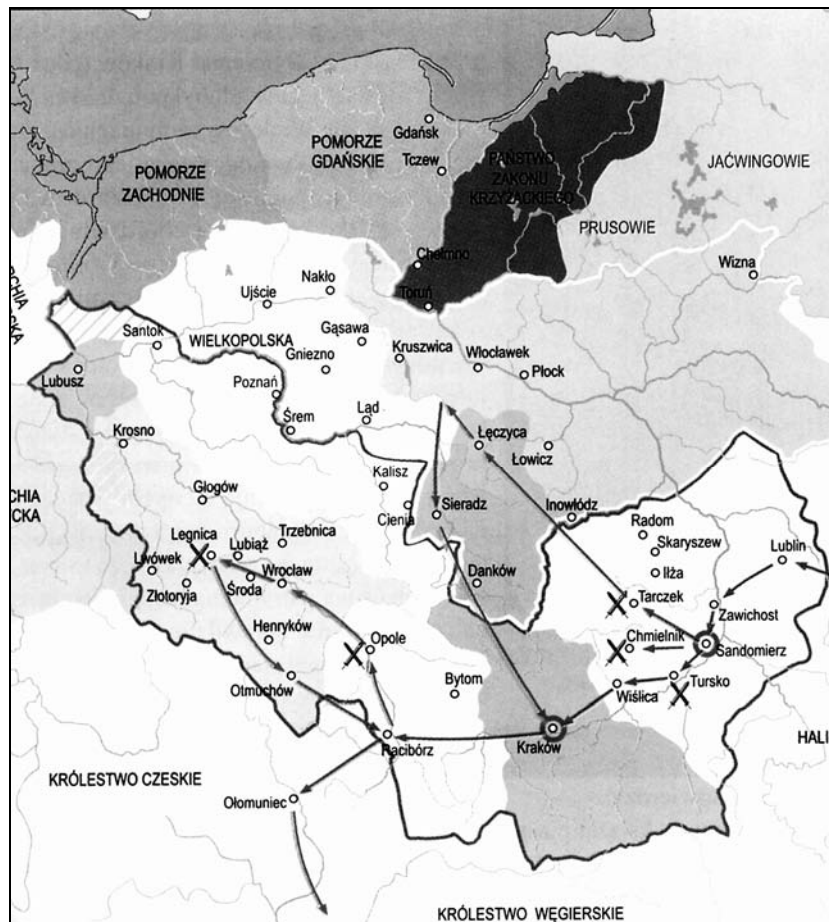
B. Podaj tytuł, jaki przysługiwał Władysławowi, jako księciu zwierzchniemu.

.....

Zadanie 10. (2 pkt)

Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni, np. *Rozwój terytorialny Prus w XVII – XVIII wieku*.

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. II, Kraków 1999, s. 217

Tytuł mapy:

Zadanie 11. (2 pkt)

Spośród wymienionych wydarzeń wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Zabójstwo Przemysła II	
Unia w Horodle	
Koronacja Wacława II	
Zjazd w Łęczycy	
II pokój toruński	
Pokój w Kaliszu	

Zadanie 12. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

My Andrzej z Wróblewa, podsędek ziemi łęczyckiej, sędzia książęcy oraz Gerard z Rososiczy podsędek dla sprawy niżej spisanej przez [...] pana Alberta z Bożej łaski arcybiskupa i prymasa świętego kościoła gnieźnieńskiego [...] podajemy [...], że podczas rozpatrywania sprawy między wymienionym najczciodszymszym w Chrystusie ojcem, panem Albertem arcybiskupem i prymasem z jednej a Janem Jaszkiem sołtysiem z Chełma [...] w sprawie sołectwa tamże w Chełmie, wsi stołu arcybiskupiego i jego własności, wymieniony Jan sołtys przedstawił wobec nas przywilej pana Jarosława, niegdyś arcybiskupa gnieźnieńskiego, dla obrony, [...], przez który, jak zapewniał [...] przysługiwało prawo [do sołectwa]. [...]. My przeto [...] wyrokujemy, mówimy i obwieszczamy po sprawdzeniu prawdy sądu, że wymieniony Jan [...] nie otrzymują żadnego prawa w rzeczonym sołectwie chełmskim i przeto [...] nakładamy w tej sprawie wieczne milczenie, a rzeczony sołectwo wymienionemu panu arcybiskupowi i jego spadkobiercom i stołowi temu arcybiskupiemu niniejszym na wieczne czasy przysądzamy.

[w:] *Wiek V-XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 187-188.

A. Podaj nazwę prawa, na podstawie którego wydano powyższy wyrok.

.....

B. Podaj, kto wniósł o rozpatrzenie powyższego sporu.

.....

C. Wyjaśnij, w jaki sposób powyższe prawo wpłynęło na udział szlachty w gospodarce Polski.

.....

.....

.....

Zadanie 13. (3 pkt)

Uzupełnij zdania dotyczące organizacji sejmu Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku.

W obradach sejmu walnego uczestniczyli król 1. _____ i 2. _____ .
Od 1573 roku sejm ordynaryjny (zwykły) zwoływany był raz na 3. _____ , na okres
4. _____. Do zatwierdzenia ustawy zwanej 5. _____ początkowo
nie wymagano jednomyślności, dopiero od drugiej połowy XVII wieku rozpowszechniło się
stosowanie zasady 6. _____ .

Zadanie 14. (3 pkt)

Rozpoznaj postaci, o których informacje zamieszczono w tabeli. Nazwiska wybierz spośród podanych.

Jan Karol Chodkiewicz, Stanisław Karnkowski, Mikołaj Zebrzydowski, Jan Zamoyski

1. Kanclerz wielki koronny oraz hetman wielki koronny. Przyczynił się do wprowadzenia na tron polski Stefana Batorego, a po jego śmierci Zygmunta III Wazy, pokonując pod Byczyną wojska arcyksięcia Maksymiliana. Protektor humanizmu.	
2. Hetman polny litewski, od 1601 roku hetman wielki litewski; naczelny dowódca armii polskiej w wojnie ze Szwecją oraz Turcją. Odniósł zwycięstwa między innymi pod Białym Kamieniem i Kircholmem. Zmarł podczas wyprawy chocimskiej przeciw Turkom.	
3. Marszałek wielki koronny, wojewoda królewski, przywódca partii szlacheckiej niezadowolonej z polityki Zygmunta III oraz jego dążeń wzmocnienia władzy królewskiej. W 1606 roku stanął na czele rokoszu. Fundator kalwarii.	

Na podstawie: *Historia. Encyklopedia szkolna PWN*, red. B. Kaczorowski, Warszawa 2003, s. 125, 673, 676.

Zadanie 15. (4 pkt)

Na podstawie fragmentu wiersza Jacka Kaczmarskiego wykonaj polecenia.

Cromwell

[...] Broni się grzeszny król i pomazaniec.
Nie tyle władzy mu żal, co zasady.
Żal płynie z winy, a z winy – kajanie.
Lecz nie kajania pragną purytanie:
Muszą dowody mieć – zdrady. [...]

Turla się głowa królewska pod stopy.
Sprawiedliwości stało się więc zadość.
Dla zniewolonej wzór to Europy:
Szafot wszak w końcu biskup sam pokropił
I wielka nastała radość! [...]
[w:] www.kaczmarski.art.pl

A. Podaj władcę, którego śmierć przywołuje autor w wierszu.

.....

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Purytanie, jako przedstawiciele ruchu religijno-społecznego, głosili walkę z

1. demokratyzacją rządów.
2. rozwijającym się kapitalizmem.
3. szeroko pojętym feudalizmem.
4. angielskim kościołem kalwińskim.

C. Podaj dwa działania króla, które wywołały „wściekłość” purytan.

.....

.....

.....

Zadanie 16. (4 pkt)

Na podstawie tablicy genealogicznej zamieszczonej na następnej stronie oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A. Uzupełnij zdanie. Określ pokrewieństwo wymienionych postaci.

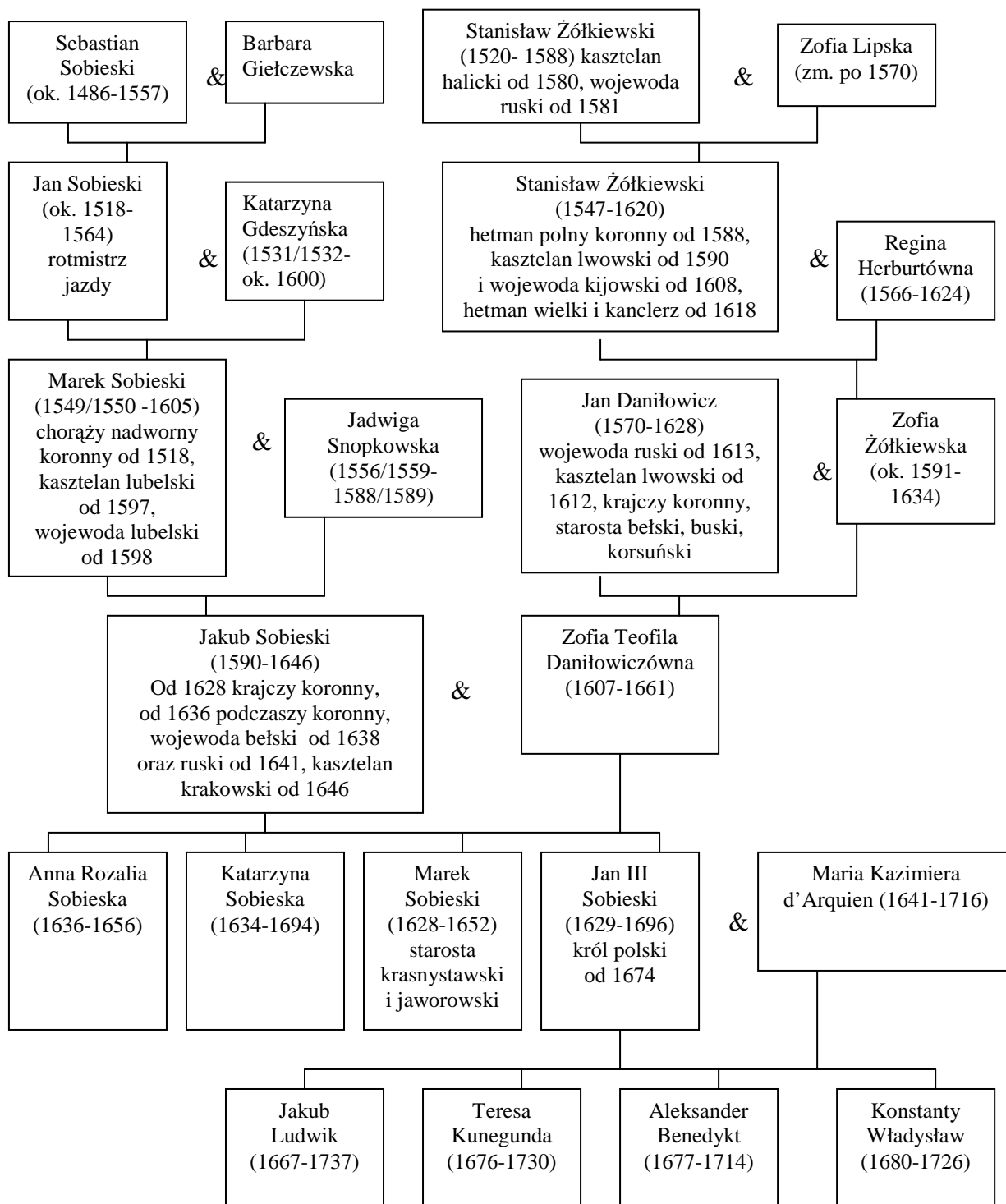
Jakub Ludwik był dla Zofii Żółkiewskiej

B. Podaj imię przodka króla, z linii Sobieskich, który awansował do grona magnaterii.

.....

C. Rozstrzygnij, które spośród zdań podanych w tabeli są prawdziwe. Wpisz obok tych zdań słowo *prawda*.

1. Jan III Sobieski był potomkiem po mieczu Jana Daniłowicza, wojewody ruskiego.	
2. Jakub Sobieski, jako wojewoda ruski, mógł być świadkiem koronacji Władysława IV.	
3. Wśród przodków Jana III Sobieskiego jest zwycięzca spod Kłuszyna i dowodzący wojskami polskimi w bitwie pod Cecorą.	
4. Jakub Ludwik był jednym z pretendentów do korony po śmierci Jana III Sobieskiego.	

& - małżeństwo

W nawiasach podano lata życia.

Na podstawie: *Historia. Encyklopedia szkolna PWN*, Warszawa 2003, s. 685; L. Podhorodecki, *Sobiescy herbu Janina*, Warszawa 1981, s. 310-312; L. Podhorodecki, *Stanisław Żółkiewski*, Warszawa 1988, s. 312, *Polski Słownik Biograficzny*, t. IV, Kraków 1938, s. 416; *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXIX, Kraków 1999, s. 496.

Zadanie 17. (4 pkt)

Na podstawie danych w tabeli wykonaj polecenia.

Rozkład miast europejskich mających powyżej 50 tys. mieszkańców

Kraj	Liczba miast powyżej 50 tys.		Miasta, które w XVIII wieku przekroczyły barierę 50 tys.
	1700	1800	
Wielka Brytania z Irlandią	2	10	Manchester, Liverpool, Birmingham, Bristol, Edynburg, Glasgow, Cork, Leeds
Hiszpania	3	7	Kadyks, Barcelona, Walencja, Saragossa
Francja	5	8	Bordeaux, Nantes, Tuluza
Niemcy i Śląsk	2	5	Drezno, Wrocław, Królewiec
Włochy	9	11	Turyń, Livorno
Monarchia habsburska	1	3	Praga, Budapeszt
Rosja	1	2	Petersburg
Skandynawia	1	2	Sztokholm
Polska	1	1	Odpadł Gdańsk, weszła Warszawa
Niderlandy	4	4	Odpadła Antwerpia, wszedł Rotterdam

Na podstawie: E. Roztworowski, *Historia powszechna. Wiek XVIII*, Warszawa 2002, s. 24.

A. Rozstrzygnij, które spośród zdań podanych w tabeli są fałszywe. Wpisz obok tych zdań słowo *fałsz*.

1. Pod koniec XVIII wieku zmniejszyła się dysproporcja w liczbie dużych miast między Europą zachodnią i wschodnią.	
2. W XVIII wieku zaznacza się wolniejszy rozwój miast w krajach o niższym stopniu urbanizacji.	
3. Status quo w stopniu urbanizacji zachowany został w Polsce, Holandii i Belgii.	
4. Najgęstsza sieć miast po wcześniejszych stuleciach posiadały Hiszpania i Niemcy.	

B. Wyjaśnij, dlaczego w Wielkiej Brytanii nastąpił tak znaczny rozwój miast.

.....

.....

.....

.....

C. Wymień państwa, w których nastąpił ponad stu procentowy przyrost liczby miast.

.....

Zadanie 18. (2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

Stanisław Dunin Karwicki, *Egzorbitancje we wszystkich trzech stanach Rzeczypospolitej krótko zebrane ...*

A toć jest prawdziwe źródło wszystkich tu u nas w Polsce [...] kłótni, mieszanin wewnętrznych, że dwie z przyrodzenia sobie przeciwne i wrodzoną niby antypatyją mające rzeczy a obie możliwe mamy: to jest majestat królewski z wolnością narodu. [...]

I trzeba tu na jedno z tego dwojga odważyć się: to jest albo królowi dać w moc rząd wszystek i succesivum regnum [dziedziczne królestwo] przyznać wymówiwszy sobie prawa pewne u niego, [...], albo ocerklować królewską potencją tak, żeby niczym, ani datkiem, ani karą nie był straszny wolności [...].

Co do pierwszego, mówiąc prawdę najskuteczniejszy to jest sposób rządów, kiedy jednego [...] słuchają wszyscy, bo i dyspozycja wszystkiego sekretna i egzekucja prędką. [...]

Co do drugiego sposobu, [...] naród polski ma wrodzoną inklinacją* do wolności i już przywykł do niej, ciężko by mu wyperswadować, żeby się pod jednego panowanie poddać miał, i prędzej by państwo zginęło, niżliby ich do tego musiem przywieść mógł [...].

Lepsza tedy podobno stosując się do geniuszu narodu drugiego sposobu się jąć.

[w:] *Wielka Historia Polski*, t. V, Kraków 2001, s. 325.

* inklinacja – skłonność, chęć, upodobanie do czegoś.

A. Wyjaśnij główną przyczynę słabości Rzeczypospolitej według autora.

.....
.....
.....

B. Przedstaw rozwiązanie, jakie proponuje autor dla naprawy Rzeczypospolitej.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 19. (3 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych wykonaj polecenia.

Ustawa konstytucyjna Królestwa Polskiego

Artykuł 1

Królestwo Polskie jest na zawsze połączone z Cesarstwem Rosyjskim. [...]

Artykuł 3

Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w Osobie Naszej i Naszych Potomków, dziedziców i następców [...].

Artykuł 86

W osobie Króla i dwóch Izb Sejmowych polega władza prawodawcza, stosownie do rozporządzeń artykułu trzydziestego pierwszego.

Statut organiczny Królestwa Polskiego

I. Przepisy ogólne

Art.1. Królestwo Polskie, przyłączone na zawsze do Państwa Rosyjskiego, stanowi nierozdzieloną część tego Państwa. Ono będzie miało osobny, do potrzeb miejscowych zastosowany rząd; [...]

Art. 2. Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w Osobie Naszej i Naszych potomków [...].

Art. 3. Koronacja Cesarzów Wszech Rosji Królów Polskich, zawiera się w jednym i tymże samym obrzędzie świętym, który się będzie odbywać w Mieście Stołecznym Moskwie, w obecności Deputatów Królestwa Polskiego [...].

II. O głównym i miejscowym zarządzie

Art. 29.

Do obowiązków Rady Stanu Królestwa Polskiego należą: a) przeglądanie i układanie projektów do nowych praw i ustaw [...] d) przejrzenie rocznego budżetu, o dochodach i wydatkach Królestwa, przez Radę Administracyjną ułożonego [...].

[w:] *Wiek XIX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 77, 83, 203, 206.

A. Porównaj status polityczny Królestwa Polskiego w powyższych źródłach i sformułuj wniosek dotyczący jego suwerenności po wydaniu statutu organicznego.

.....

.....

.....

B. Podaj rok nadania konstytucji Królestwu Polskiemu.

.....

Zadanie 20. (3 pkt)

Przyporządkuj obrazom kierunki w malarstwie. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz pod ilustracjami.

akademizm, realizm, impresjonizm, modernizm,

1.

2.

3.

Źródło: Barbara Osieńska, *Sztuka i czas. Od klasycyzmu do współczesności*, Warszawa 2005, s. 79, 107; www.akademiasztuki.org

Zadanie 21. (1 pkt)

Podkreśl właściwy tytuł mapy.

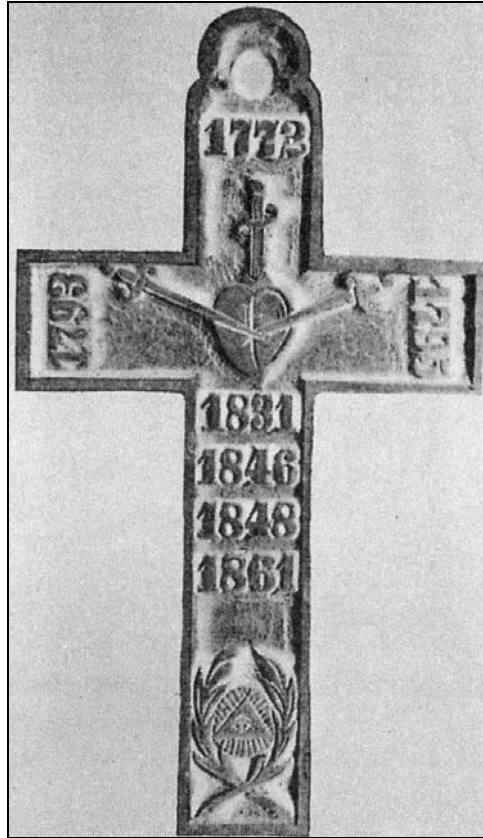

[w:] G. Szelałowska, *Historia. Dzieje nowożytne i najnowsze ...*, Warszawa 1996, s. 29.

1. Europa w 1866 roku
2. Europa w 1871 roku
3. Europa w 1912 roku
4. Europa w 1918 roku

Zadanie 22. (4 pkt)

Wyjaśnij symboliczne przesłanie elementów graficznych krzyża z czasów manifestacji patriotycznych z XIX wieku.

[w:] G. Szelańska, *Historia. Dzieje nowożytne i najnowsze 1815-1870*, Warszawa 1996, s. 252.

Zadanie 23. (3 pkt)

Na podstawie fragmentów programów partii politycznych wykonaj polecenia.

Fragment 1.

[...] Przez lat dziesiątki robotnik polski i rosyjski razem znosili wspólne jarzmo despotyzmu. Rząd carski dusił materialnie i moralnie nie tylko lud polski, ale i rosyjski. [...] Polski lud jest wprawdzie w państwie rosyjskim o tyle w innym położeniu, że się znajduje pod rządem obcej narodowości. Ale polski proletariat nie przestałby być klasą wyzyskiwaną i uciskaną, gdyby posiadał własny rząd narodowy, jak nie przestaje być wyzyskiwanym i uciskanym proletariusz rosyjski od swego rosyjskiego rządu, [...].

Fragment 2.

[...] Kiedy ostatni bojownicy sprawy polskiej z pogardą rzucali w oczy caratowi zwycięskiemu okrzyk: „Jeszcze Polska nie zginęła”, oni, bezwiedni przedstawiciele stanu szlacheckiego, nie rozumieli może, że dopiero na gruzach ich Polski, Polski szlacheckiej, powstanie nowa, o przyszłości pewnej, o sile niezwyciężonej – Polska socjalistyczna. [...] [Partia] żąda zupełnego zniesienia rządów klasowych, które znalazły swój wyraz w dzisiejszym ukształtowaniu się państwowym. [...] W dążeniach swych występuje ona [partia] nie jako sentymentalny architekt społeczny, ale jako świadoma organizacja polityczna mas pracujących.

[w:] *Wiek XIX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 411, 428.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Powyższe fragmenty są częścią programów politycznych

1. PSL i ND
2. PSL i SDKPiL
3. PPS i ND
4. SDKPiL i PPS

B. Na podstawie podkreślonych fragmentów tekstów wyjaśnij, na czym polegała różnica w celach politycznych obu partii.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując odpowiednie pojęcia, dotyczące historii ziem polskich pod zaborami.

Wyjaśnienia	Pojęcia
1. Wydalanie Polaków przez rząd pruski ze wschodnich prowincji monarchii, posiadających obywatelstwo rosyjskie lub austriackie oraz Żydów pochodzących z Imperium Rosyjskiego.	
2. Kierunek działalności publicznej przeciwstawiający legalną obronę polskiego bytu narodowego – mającą na celu rozwój gospodarczy i kulturalny – nielegalnej działalności politycznej, zwłaszcza walce powstańczej.	
3. Ugrupowanie polityczne w Galicji Zachodniej, skierowane przeciwko fali demonstracji patriotycznych w czasie walki o autonomię i potępiające konspirację; zmierzało do rozszerzenia praw narodowych przy zachowaniu lojalności wobec Austrii.	
4. Niemiecka organizacja nacjonalistyczna, założona w celu germanizacji ziem polskich w zaborze pruskim – uprawiała antypolską propagandę, zwalczała język polski w urzędach, szkołach. Nazwa pochodzi od pierwszych liter nazwisk założycieli	

Na podstawie: *Historia. Encyklopedia szkolna PWN*, Warszawa 2003, s. 224, 436, 542, 582.

Zadanie 25. (2 pkt)

Interpretując elementy graficzne karykatury, wyjaśnij jej treść propagandową.

Karykatura z 1906 roku

[w:] G. Szelałowska, *Historia. Dzieje nowożytne i najnowsze*, Warszawa 1998, s. 57.

Tłumaczenie napisów na karykaturze: *rewolucja, reformy*.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 26. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

Telegram notyfikujący powstanie państwa polskiego z 16 listopada 1918 roku.

Jako Wódz Naczelny Armii Polskiej, pragnę notyfikować rządowi i narodom wojującym i neutralnym istnienie Państwa Polskiego Niepodległego, obejmującego wszystkie ziemie zjednoczonej Polski. [...]

[w:] G. Szelałowska, K. Szelałowska, *Dzieje nowożytne i najnowsze*, t. IV, Warszawa 1999, s. 251.

A. Podaj imię i nazwisko nadawcy telegramu.

.....

B. Czy nadawca depeszy mógł się obawiać, że telegram zostanie zlekceważony przez państwa zachodnie? Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 27. (3 pkt)

Przyporządkuj poniższym postaciom ich dokonania. Wpisz odpowiedni numer obok nazwiska w tabeli.

A. Marian Rejewski	
B. Franciszek Żwirko	
C. Karol Szymanowski	

1. Biochemik, odkrywca witaminy B1.
2. Kompozytor, twórca baletu *Harnasie*.
3. Matematyk, kryptolog, złamał szyfr *Enigmy*.
4. Pilot sportowy, uczestnik lotu okrężnego wokół Europy.

Zadanie 28. (3 pkt)

Na podstawie danych statystycznych odpowiedz na pytania.

Wskaźnik produkcji przemysłowej wybranych państw w latach 1934-1939

Państwo	Rok					
	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Wielka Brytania	99	105	116	123	116	-----
Francja	65	66	77	81	76	-----
Niemcy	80	94	107	118	126*	-----
Polska	77	83	92	108	116	-----
Stany Zjednoczone	67	76	89	92	72	88
Japonia	129	142	151	171	183	192

* Razem z Austrią

Na podstawie A. Czubiński, *Historia powszechna XX wieku*, Poznań 2003, s. 252.

A. Wymień dwa państwa, w których stopa wzrostu produkcji przemysłowej w latach 1934 -1938 była największa.

.....

B. Rozstrzygnij, czy polityka państw totalitarnych miała wpływ na rozwój produkcji przemysłowej. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

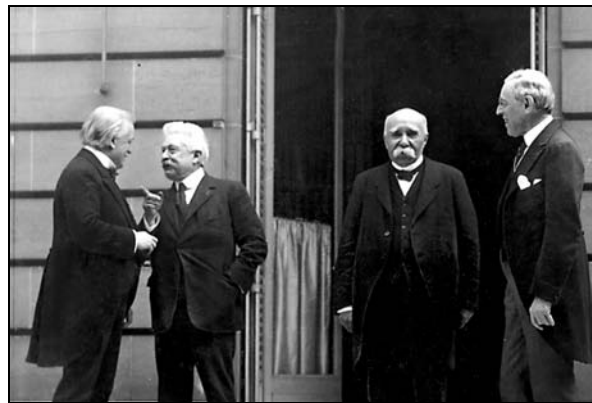
Zadanie 29. (2 pkt)

Rozpoznaj wydarzenia przedstawione na poniższych fotografiach, a następnie wpisz w tabeli właściwą literę obok wydarzenia chronologicznie pierwszego oraz chronologicznie ostatniego.

A.

B.

C.

D.

[w:] G. Szelańska, *Historia. Dzieje nowożytne i najnowsze 1870-1939*, Warszawa 1998, s.174, 219, 351; www.polskieradio.pl.

1. Wydarzenie chronologicznie pierwsze	
2. Wydarzenie chronologicznie ostatnie	

Zadanie 30. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[...] Rząd radziecki uważa postępowanie rządu polskiego w stosunku do ZSRR w ostatnim okresie za całkowicie nienormalne, naruszające wszelkie przepisy i normy obowiązujące we wzajemnych stosunkach dwu państw sojuszniczych.

Wroga Związkowi Radzieckiemu oszczerza kampania, wszczęta przez niemieckich faszystów z powodu zabójstw, których oni sami dopuścili się [...], natychmiast została podchwyczona przez rząd polski [...]. Do prowadzenia „śledztwa” rząd polski i rząd hitlerowski wciągnęły Międzynarodowy Czerwony Krzyż, który [...] zmuszony jest brać udział w tej komedii śledczej [...].

Na tej podstawie rząd radziecki powziął decyzję przerwania stosunków z rządem polskim.

[w:] *Wiek XX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 262-263.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Dokument powstał w roku

1. 1940.
2. 1941.
3. 1942.
4. 1943.

B. Wyjaśnij, o co oskarżano władze ZSRR.

.....
.....

C. Wyjaśnij, w jaki sposób zareagowały Wielka Brytania i Stany Zjednoczone na wspomniane oskarżenia wobec ZSRR.

.....
.....

Zadanie 31. (2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

We wszystkich krajach miłujących wolność uwolnienie „stolicy świata” było powodem wybuchu żywiołowej radości i Polska nie pozostawała w tyle. Francja była nam zawsze szczególnie bliska i niewiele chyba znajdzie się miast, które przed czterema laty tak głęboko odczuły jej katastrofę jak Warszawa. [...] A jednak radość nasza nie może obyć się bez pewnej domieszki goryczy, zwłaszcza tu, w Warszawie.

Szczęśliwy Paryż! – mówi każdy. Trzy dni walki, a w czwartym już wolność..., my zaś walczymy już czwarty tydzień i ciągle jeszcze nie widzimy kresu. [...]

[w:] W. Bartoszewski, ..., Warszawa 2009, s. 512.

A. Podaj miesiąc i rok powstania powyższego tekstu.

.....

B. Wyjaśnij, jaki wpływ na sytuację w obu miastach miały siły alianckie.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 32. (4 pkt)

Na podstawie plakatu propagandowego z 1950 roku określ relacje polityczne między ZSRR a USA w okresie powojennym. Zinterpretuj poszczególne elementy graficzne plakatu.

Na podstawie: www.pliki.society.pl

.....

.....

.....

.....

Zadanie 33. (3 pkt)

W tabeli zamieszczono fragmenty źródeł, dotyczące konfliktów z XX wieku. Rozpoznaj je i wpisz w odpowiednie rubryki do tabeli. Nazwy wybierz spośród podanych.

wojna w Korei, kryzys kubański, wydarzenia węgierskie, praska wiosna

Konflikt	Nazwa konfliktu
1. Zważywszy, że pokój świata i bezpieczeństwo Stanów Zjednoczonych [...] zostały zagrożone wskutek zainstalowania [...] ofensywnych baz wojskowych łącznie z bazami dla wyrzutni rakiet, [...] wobec tego ja, John F. Kennedy [...] ogłaszam, że siły zbrojne będące pod moim dowództwem otrzymały rozkaz, by uniemożliwić [...] dostarczanie [...] broni ofensywnej i innych materiałów pomocniczych.	
2. Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych wezwała oddziały napastnicze do zaprzestania działań nieprzyjacielskich i wycofania się do 38 równoleżnika. Nie uczyniły one tego, lecz przeciwnie, wzmożyły atak. [...] Atak na ... dowodzi ponad wszelką wątpliwość, że komunizm przeszedł od środków dywersji [...] do inwazji zbrojnej i wojny.	
3. „Socjalizm z ludzką twarzą” – bo tak określali swój program rewizjoniści – padł właściwie zaraz po narodzinach. Można się sprzeczać, jakie wydarzenie uznać za jego datę początkową: wybór Aleksandra Dubčeka na sekretarza generalnego [...], ogłoszenie programu reform [...], manifest <i>Dwa tysiące słów</i> , w którym intelektualiści wzywali do demokratyzacji życia [...]. Rewizjoniści [...] nie mieli szans na konfrontację z rzeczywistością.	

[w:] *Wiek XX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 326, 347; R. Śniegocki, *Historia. Burzliwy wiek XX*, Warszawa 2008, s. 274.

Zadanie 34. (2 pkt)

Podaj nazwę oraz datę roczną wydarzenia przedstawionego na fotografii.

www.gazetaprawna.pl

.....

BRUDNOPIS